

1. כתובות סט עמוד א

שלח ליה רב ענן לרב הונא: הונא חברין שלם, כי אתיא הא איתתא לקמך, אגבה עישור נכסי. הוה יתיב רב ששת קמיה, אמר ליה: זיל אימא ליה, ובשמתא יהא מאן דלא אמר ליה: ענן, ענן, ממקרקעי או ממשלטלי? ומאן יתיב בי מרזיחא ברישא? אזל רב ששת לקמיה דרב ענן, אמר ליה: מר רבה, ורב הונא רביה דרבה, ושמותי שמית מאן דלא אמר ליה, ואי לאו דשמית לא הוה קאמינא: ענן, ענן, ממקרקעי או ממשלטלי? ומאן יתיב בי מרזיחא ברישא? אזל רב ענן לקמיה דמר עוקבא, א"ל: חזי מר היכי שלח לי רב הונא ענן ענן! ועוד, מרזיחא דשלח לי [לא ידענא] מאי ניהו! א"ל: אימא לי איזי גופא דעובדא היכי הוה, א"ל: הכי והכי הוה מעשה. אמר ליה: גברא דלא ידע מאי ניהו מרזיחא, שלח ליה לרב הונא חברין? מאי מרזיחא? אבל, דכתיב: +ירמיהו ט"ז+ כה אמר ה' אל תבא בית מרוח וגו'.

2. קידושין לא עמוד א

א"ר יצחק בר שילא א"ר מתנה אמר רב חסדא: האב שמחל על כבודו - כבודו מחול, הרב שמחל על כבודו - אין כבודו מחול; ורב יוסף אמר: אפי' הרב שמחל על כבודו - כבודו מחול, שנאמר: +שמות יג+ וי' הולך לפניו יומם. אמר רבא: הכי השתא, התם הקדוש ב"ה עלמא דיליה הוא ותורה דיליה היא - מחיל ליה ליקריה, הכא תורה דיליה היא? הדר אמר רבא: אין, תורה דיליה היא, דכתיב: +תהלים א+ ובתורתו יהגה יומם ולילה. איני? והא רבא משקי בי הלולא דבריה, ודל ליה כסא לרב פפא ולרב הונא בריה דרב יהושע וקמו מקמיה, לרב מרי ולרב פנחס בריה דרב חסדא - ולא קמו מקמיה, איקפד ואמר: הנו רבנן - רבנן, והנו רבנן לאו רבנן? ותו, רב פפא הוה משקי בי הלולא דאבא מר בריה, ודלי ליה כסא לר' יצחק בריה דרב יהודה ולא קם מקמיה, ואיקפד! אפ"ה, הידור מיעבד ליה בעו.

3. ליקוטי מוהרן לד'

וכל אחד ואחד מישראל, יש בו בחי' צדיק מושל שהוא בחי' מלא פום, כמ"ש (ישעיה ס') ועמך (ישראל) כולם צדיקים. וזהו פי' (תהלים קי"ד) ישראל ממשלותיו, היינו מי מושל בי צדיק. כי יש בכל אחד מישראל, דבר יקר שהוא בחי' נקודה, מה שאין בחבירו. כמעשה דאביי ואבא אומנא (תענית כ"א ע"ב), שהשיבו לו, לא מצית למעבד כעובדא דאבא אומנא וכו'. ובחי' הזאת שיש בו יותר מחבירו, הוא משפיע ומאיר ומעורר לב חבירו, וחבירו צריך לקבל התעוררות ובחינה הזאת ממנו, כמ"ש (ב) ומקבלין דין מן דין: כי קודם מתן תורה היה הממשלה ביד הש"י, ואחר מתן תורה יתן הממשלה ליד כל ישראל, כל אחד לפי בחינתו. כי אותיות התורה הם התלבשות רצונו של הש"י, כי רצונו של הש"י ת שהמצות יהיו כך. למשל מצות תפילין, היה רצונו שיהיה בארבע פרשיות ובתים של עור ולא של כסף, כי כן רצונו, נמצא רצונו מלובש בכל התורה. ועכשיו שהתורה מסורה בידינו, גם הרצון של הש"י מסורה בידינו. שאנו מושלין כביכול להיות רצונו כפי רצונינו, וזה בחי' ישראל ממשלותיו כנ"ל:

4. קהלת פרק ד

- (ב) וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכָּבַר מֵתוֹ מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים עֲדָנָה:
- (ג) וְטוֹב מְשֻׁנְיָהֶם אֶת אֲשֶׁר עָדָן לֹא הָיָה אֲשֶׁר לֹא רָאָה אֶת הַמַּעֲשֵׂה הַרְעֵ אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמַיִם:
- (ד) וְרֵאִיתִי אֲנִי אֶת כָּל עֵמֶל וְאֶת כָּל כְּשָׁרוֹן הַמַּעֲשֵׂה כִּי הִיא קִנְיָתָא אִישׁ מֵרַעְהוּ גַם זֶה הִבֵּל וְרַעוּת רוּחַ:

5. מהר"ם אלשיך קהלת פרק ד

ואם תאמר עין ישראל, למה תאמר כי נוח לו לאדם שלא נברא על שיקנא לבו בחטאים, והלא לעומת זה יש טענות להורות כי נוח לו שנברא, כי הלא אדרבה יוכן בהבראו על ידי מדת קנאה אשר יגורת ממנה משלים בה רוחו וגופו, והוא כי הנפש מלחם אביה תאכל טרם בואה פה חנם ועתה בבואה תורה ומעשים טובים כעדי תלבש להתפאר לפני קונה ומעמל ידיה תאכל ולא תבוש, וגם החומר יתקדש ברמ"ח מצות אשר יעשה ברמ"ח איבריו, ויהיו כל אלה על ידי

קנאה כי קנאת סופרים תרבה חכמה וקנאת אנשי מעשה יחזיקו ידי רואיהם לעשות כמעשיהם, הנה כי הקנאה אשר אמרת גורמת אומץ בסברת שנוח לאדם שלא נברא, נהפוך הוא:

6. בראשית רבה פרשה ט

ז רבי נחמן בר שמואל בר נחמן בשם רב שמואל בר נחמן אמר הנה טוב מאד זה יצר טוב והנה טוב מאד זה יצר רע, וכי יצר הרע טוב מאד, אתמהא, אלא שאלולי יצר הרע לא בנה אדם בית ולא נשא אשה, ולא הוליד ולא נשא ונתן, וכן שלמה אומר (קהלת ד) כי היא קנאת איש מרעהו.

7. כלי יקר בראשית ד

ומה שאמר והבל הביא גם הוא. מהו גם, וראיתי בספר צרור המור שמאשים קצת את הבל שלא נתעורר מעצמו על הקרבן כי לא הביאו עד אחר שראה את קין הולך ומקריב ועל כן נאמר והבל הביא גם הוא במלת גם רמז שאיחר קרבנו והביא מצד הקנאה באחיו. ויכול להיות שעל העושה מצד הקנאה אמר שלמה (קהלת ד ד) וראיתי אני את כל עמל ואת כל כשרון המעשה כי הוא קנאת איש מרעהו גם זה הבל רצה לומר זהו הגם שהבל נכשל בו כמו שנאמר והבל הביא גם הוא. ונראה לי להביא כדמות ראה לדבריו שנאמר ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו. הזכיר שדה לפי שהיה ויכוח ביניהם בענין הקרבנות וכל אחד מטיל דופי בקרבנו של חברו כמנהג שני אנשים אשר להם הריב כי הבל מאשים את קין על אשר הביא מן הגרוע זרע פשתן. וקין מאשים את הבל על אשר לא נתעורר אל המעשה מעצמו כי אם עד אחר שראה את קרבנו של קין עבר עליו רוח קנאה ורצה להשוות אליו גם הוא, ואמר לו יען כי אין אתה מתעורר אל מעשה הטוב מעצמך כי אם עד שאתה רואה אחרים עושים אם כן תינח בזמן שאתה יושב בתוך עמך אבל בהיותך בשדה במקום שאין איש מצוי שמה אם כן שם ודאי לעולם לא תעשה שום דבר טוב ואם כן אין אתה ראוי להיות בעולם כי אין חפץ ה' בכסילים והבלים רבים העושים מצד הקנאה ולא לשם שמים, ובזה נצחו קין והבל לכך נאמר ויהי בהיותם בשדה. כשהשיב לו תשובה נצחת מצד השדה אז ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו, כי השדה מקום החטא ושם תהא קבורתו. וזה שאמרו (חולין ס א) שקרבנו של אדם הראשון היה לו קרן אחת במצחו, רצו בזה לפי שהיה אדם הראשון יחיד בעולם דהיינו קרן אחת אם כן ודאי לא ראה המעשה משום אדם אלא מעצמו נתעורר אל המעשה על כן נתקבל קרבנו. לכך נאמר אדם כי יקריב קרבן לה'. כשיהיה כאדם הראשון שנתעורר אל הקרבן מעצמו. וזהו שאמר כי יקריב מכם רצה לומר מכם ובכם יבוא לו ההתעוררות זהו קרבן לה' ולא קנאת איש מרעהו. ויתבאר זה עוד לקמן פרשת ויקרא (א ב) בעזר ה':